

УДК 331
ББК 65.240

**МУҲОЧИРАТИ МЕҲНАТӢ ЧУН
ТАРЗИ ҲАЛЛИ МАСОИЛИ БЕКОРӢ
ДАР МИНТАҚАИ ДОРОИ НЕРӢИ
БАРИЗОФАИ КОРӢ**

*Абдуллоева Адолатҷон Толибҷонова,
сармуаллими кафедраи иқтисодиёти
ҷаҳони ДДҲБСТ (Тоҷикистон, Хучанд)*

**ТРУДОВАЯ МИГРАЦИЯ
КАК СПОСОБ РЕШЕНИЯ
ПРОБЛЕМ БЕЗРАБОТИЦЫ В
ТРУДОИЗБИТОЧНОМ РЕГИОНЕ**

*Абдуллаева Адолатҷон Толибҷонова,
старший преподаватель кафедры мировой
экономики ТГУПБП
(Таджикистан, Худжанд)*

**LABOUR MIGRATION AS A WAY OF
SOLVING UNEMPLOYMENT PROBLEMS
IN SURPLUS LABOUR REGIONS**

*Abdulloyeva Adolatjohn Tolibjonovna, senior
lecturer of the department of world economy
under TSULBP (Tajikistan, Khujand)
E-MAIL: adolatchon.abdulloyeva@mail.ru*

Калидвожаҳо: баризофагии нерӯи корӣ, бекорӣ, иштигол, захираҳои меҳнатӣ, муҳочирати меҳнатӣ, тақмили сиёсати муҳочиратӣ

Дар асоси таҳлили додаҳои оморӣ собит карда мешавад, ки иқтисодиёти вилояти Сугди Ҷумҳурии Тоҷикистон алҳол низ дорои нерӯи баризофаи корӣ мебошад. Афзоиши ҳарсолаи аҳолии аз лиҳози иқтисоди фаъол, ки дар иқтисодиёт машғули кор нестанд, таъкид шудааст. Пешигӯи шудааст, ки дар сурати тағйир наёфтани вазъият сатҳи нерӯи бариловаи корӣ дар минтақаҳои мамлакат боло хоҳад рафт. Тибқи арзёбӣ ба сабаби коҳиши талабот ба нерӯи корӣ вазъият боз ҳам мураккабтар хоҳад шуд. Дар асоси таҳлил муаллиф ба хулоса расидааст, ки муҳочирати меҳнатӣ роҳи ягонаи ҳалли масъалаи баризофагии нерӯи корӣ дар минтақа мебошад. Оид ба тақмили сиёсати муҳочират тавсияҳо пешниҳод шудаанд. Аз ҷумла, пешниҳод гардидааст, ки механизми иттилоотию таҳлилии амалигардонии сиёсати иштигол ва сиёсати муҳочират тақмил дода шавад. Зарурати татбиқи танзими давлатии бозори меҳнат дар шароити баризофагии нерӯи корӣ таъкид гардидааст.

Ключевые слова: трудоизбыточность, безработица, занятость, трудовые ресурсы, трудовая миграция, совершенствование миграционной политики

На основе анализа статистических данных доказывается сохраняющийся трудоизбыточный характер экономики Согдийской области Республики Таджикистан. Отмечается ежегодный рост числа экономически активного населения, не занятого в экономике. Делается прогноз, согласно которому при существующей динамике трудоизбыточность в регионах страны будет возрастать. По оценке, положение еще больше осложнится уменьшением спроса на рабочую силу. Исходя из этих данных делается вывод, что трудовая миграция является единственным решением проблемы трудоизбыточности в экономике региона. На этой основе предлагаются рекомендации по

совершенствованию миграционной политики. В том числе предлагается усовершенствовать информационно-аналитический механизм реализации политики занятости и миграционной политики. Отмечена необходимость реализации мер государственного регулирования рынка труда в условиях трудоизбыточного региона.

Key words: surplus labour, unemployment, employment, labour resources, improvement of migration policy, perfection of migration policy

Proceeding from the analysis of statistical data, the author proves that the labour surplus character of the economy in Sughd viloyat of Tajikistan Republic continues to retain. Annual growth of the number of economically active population non-employed in economy is underscored. Prognostication is made that under the existing dynamics surplus labour will be augmenting all over the country. According to assessment, the plight will be complicating more intensively due to decrease of demand for labour force. Being designed on the premise of the data in question, the conclusion is made that labour migration is the only solution of the problem beset with surplus labour in the economy of the region. Being proceeded from the given assumption, recommendations on migration policy improvement are suggested. Here refers also a perfection of informational-analytical mechanism related to effectuation of employment policy and that one of migration. The author lays an accent on the necessity of realization of measures aimed at statal regulation of labour market under the conditions of surplus labour in the region.

Алҳол, дар тамоми минтақаҳои ҷаҳон муҳоҷират ба раванди ташаккули захираҳои меҳнатӣ таъсири ҷиддӣ мерасонад. Дар шароити муосир он беш аз пеш хусусиятҳои вижаро касб мекунад. Байни онҳо хусусиятҳои зерин қобили зикранд:

- мутаҳарриқӣ - осонӣ ва ҳаракати босуръати захираҳои меҳнатӣ дар байни минтақаҳои алоҳида;
- гуногуншаклӣ – пайдо шудани шаклҳо ва самтҳои мухталифи муҳоҷират;
- номутаносибӣ ё ассиметрӣ будан – яқсамта будани муҳоҷират (ба минтақа, ё аз минтақа);
- инноватсионӣ будан – пайдо шудани муносибатҳои нав ба ташкили муҳоҷирати меҳнатӣ, шаклҳои нави рафтори муҳоҷирон.

Ин тамоюл дар ояндаи наздик боқӣ хоҳад монд, зеро дар ҷаҳони муосир ба ҳамаи омилҳои истехсолот мутаҳарриқӣ хос аст, аммо муттаҳарриқии онҳо мисли пештара нисбист. Ҳамин нисбият боиси идома ёфтани номутавозунии нархҳо дар минтақаҳо мегардад, ки он дар навбати худ омилҳои иловагии ҷойивазкунии захираҳои меҳнатӣ аз минтақаҳои дорои захираи баризофаи меҳнатӣ ба минтақасоҳе, ки дар онҳо ба қувваи корӣ намерасад, мебошад.

Норасоии қувваи кории минтақа ё баризофа будан он аз чунин омилҳо вобаста аст:

- шумораи аҳоли;
- сохтори аҳоли (шумораи нафақахӯрон, аҳолии қобили меҳнат, кӯдакон, маъҷубон);
- сатҳи бекорӣ.

Баризофагии қувваи кории минтақаро, ки сабаби асосии муҳоҷират мебошад, сатҳи пасти талабот ба меҳнат ва дар натиҷаи ин сатҳи пасти музди кор муайян мекунад. Пастшавии музди меҳнат дар навбати худ, пешниҳоди меҳнатро коҳиш медиҳад ва боиси истифодаи нопурраи қувваи корӣ мегардад, ки аз пастшавии неқӯаҳволӣ дар минтақа ва

талаботи умумӣ шаҳодат медиҳад. Коҳиши талаботи умумии минтақа ба тағйироти сохторӣ дар иқтисодиёт ва кам шудани истеҳсолот оварда мерасонад, ки боиси амиқрафти таназзули иқтисодиёт мегардад.

Норасоии қувваи корӣ дар минтақа зери таъсири сатҳи баланди музди меҳнат ба раванди таваррум оварда мерасонад. Аз ин рӯ, муҳочирати меҳнатӣ ба механизме табдил меёбад, ки барои ноил шудан ба мувозинат дар бозорҳои минтақавии меҳнат мусоидат мекунад.

Бояд қайд кард, ки аз ҷиҳати назариявӣ, бозори меҳнат ҳамчун зухуроте, ки хусусиятҳои умумӣ дорад ва вобаста ба омилҳои беруна махсусияте надорад, баррасӣ мегардад, аммо дар амал, бозорҳои меҳнат аз хусусиятҳои худудӣ вобастагии сахт доранд. Моҳиятан, ҳар як минтақаи алоҳида, ки дорои як қатор хусусиятҳои хоси низоми иқтисодӣ мебошад, бозори меҳнати худро ташаккул медиҳад. Бозори меҳнат маҳз зери таъсири ин низом рушд ва фаъолият менамояд ва дар натиҷа он низ вижагиҳои муайян мегирад. Аз ин лиҳоз, таҳияи муносибатҳои тафриқавӣ ба танзими бозори минтақавии меҳнат тақозо карда мешавад.

Умуман, бозори минтақавии меҳнат дар худ аломатҳои хоси бозори умумидавлатии меҳнатро дар бар мегирад, вале бо вижагиҳои муайяни амалкарди низоми минтақавии хочагидорӣ фарқ мекунад, аз ҷумла:

- маҳсусгардонии истеҳсолот;
- соҳаҳои оmodасозии коргарон;
- шароити бунёди ҷойҳои нави корӣ;
- хусусиятҳои худшиштиголи захираҳои меҳнатӣ дар минтақа.

Омузиши бозори минтақавии меҳнат аз он лиҳоз аҳамияти маҳсус дорад, ки он хусусиятҳои хоси бозори умумидавлатии меҳнат ва вижагиҳои фаъолиятро, ки дар зери хусусиятҳои низоми иқтисодии минтақа ба вучуд омадааст, дар бар мегирад. Зимнан, он дар зери таъсири ҳам равандҳои маҳсуси минтақавӣ ва ҳам қонуниятҳои умумии (умумидавлатӣ, ва дар баъзе ҳолатҳо - умумичаҳонӣ) ташаккули талабот ва пешниҳод ба меҳнат қарор мегирад.

Хусусиятҳои вижаи бозори минтақавии меҳнат нисбатан возеҳ дар андозаи музди меҳнат ва сатҳи шуғли аҳолии минтақа зоҳир мешаванд. Дар амалия барои арзёбии вазъи бозори меҳнати минтақа, мутахассисон нишондиҳандаҳои, ба монанди ҳиссаи аҳолии аз ҷиҳати иқтисодӣ фаъол, сатҳи иштиғол, сатҳи бекорӣ расман ба қайд гирифта ва бекорӣ воқеӣ, мӯҳлати миёнаи корро дарёфт кардани бекорон, ҳиссаи коргарони қисман машғули кор (коргароне, ки дар рӯзи корӣ нопурра кор мекунанд, ё бо ташаббуси маъмурият дар рухсатии бемузд мебошанд), таносуби шумораи умумии бекорон ба шумораи ҷойҳои кори холии дар бозори меҳнат мавҷудбуда истифода мебаранд.

Азбаски, омори расмии Ҷумҳурии Тоҷикистон маълумотро дар бораи мӯҳлати ҷустуҷӯи кор ва кормандони қисман машғули кор дарбар намегирад, дар доираи ин масъала таҳлили пурра гузаронидан душвор аст. Аммо, таҳлили дигар нишондиҳандаҳо ба мо имкон медиҳад, ки ҷумҳурии худро бе ҳеҷ гуфтугӯ ба минтақаҳои дорои захираи баризофаи меҳнат мансуб донем.

Аксари таҳқиқоти ба бозори меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва инчунин, вилояти Суғд бахшида шуда, нишон медиҳанд, ки сабаби баризофагии захираҳои меҳнат пеш аз ҳама суръати баланди афзоиши табиӣ аҳоли мебошад (2; 3; 4; 5). Аммо, додаҳои ҷадвали 1

собит месозанд, ки дар маҷмӯъ таносуби қувваи корӣ ба шумораи умумии аҳоли хеле кам тағйир меёбад, солҳои охир бошад ҳатто тамоюли коҳиши он ба назар мерасад. Ҳамзамон, аз рӯи додаҳои пешниҳодшуда, асоси муаммо аҳолии синну соли қобили меҳнат, ки дар иқтисодиёт кор намекунад ва дурнамои бо кор таъмин кардани онҳо дар асоси воқеияти мавҷуда манфӣ арзёбӣ мегардад, ташкил мекунад. Гап дар сари он аст, ки талабот ба қувваи корӣ дар бозори меҳнат ҳатто 1% -и аҳолии дар иқтисодиёт машғули меҳнат набударо ташкил намекунад.

Ҷадвали 1. Вазъи бозори меҳнати вилояти Суғд

Нишондиҳандаҳо	2014	2015	2016	2017	2018
Ҳиссаи захираҳои меҳнатӣ ба ҳисоби % нисбат ба шумораи аҳолии минтақа	60,9	60,7	60,6	61,3	61,3
Ҳиссаи иштиғол дар иқтисодиёт ба ҳисоби % нисбат ба захираҳои меҳнатӣ	54,1	53,9	52,5	51,1	49,9
Ҳиссаи бекорони расман қайдшуда ба ҳисоби % нисбати шумораи умумии аҳолии аз ҷиҳати иқтисоди фаъол	1,5	1,3	1,4	1,3	1,2
Ҳиссаи ҷои кории ҳоли ба ҳисоби % нисбат ба шумораи аҳолии бекор	0,45	0,40	0,27	0,33	0,28

Дар асоси додаҳои зерин аз тарафи муаллиф ҳисоб карда шудааст: Омори ҳарсолаи вилояти Суғд. Оҷонсии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар вилояти Суғд, 2019. С.71 - 74.

Агар тамоюли афзоиши захираҳои меҳнатӣ идома ёбад, баризофагии захираи меҳнат дар иқтисодиёти минтақаи мо беш аз пеш зиёд мешавад. Барои муайян намудани масъалаҳои эҳтимоли дар вилояти Суғд дар ояндаи наздик, мо қимати пешгӯии шумораи аҳолии қобили меҳнатро барои 5 соли наздиктарин ҳисоб мекунем. Ҳисобҳои мо бар усули пешниҳодкардаи Чернявский О.В асос ёфтааст:

$$Ч_n = П_6 + П_6 \times K, \quad (1)$$

дар ин ҷо: $Ч_n$ - шумораи аҳолии қобили меҳнат дар синну сол коршоямӣ дар як сол, пешгӯӣ мешавад; $П_6$ - шумораи пойгоҳии аҳолии қобили меҳнат дар синну сол коршоямӣ дар соли қабл аз соли пешгӯӣ; K - суръати миёнаи солони афзоиши (коҳиши) шумораи аҳолии қобили меҳнат дар давраи (якчанд сол) пеш аз оғози давраи пешгӯӣ (6).

Бо назардошти ҳамонои принсипи ҳисоб, мо кӯшиш мекунем, ки ҳаҷми талаботро дар бозори меҳнат дар ҳамонои давраи пешгӯӣ кунем, яъне

$$C_n = B_6 + B_6 \times K, \quad (2)$$

дар ин ҷо: C_n - шумораи ҷойҳои холии кор дар бозори меҳнат дар тӯли як сол, пешгӯӣ карда мешавад; B_6 - шумораи пойгоҳии ҷойҳои холии кор дар бозори меҳнат қабл аз соли пешгӯӣ; K - суръати миёнаи солони афзоиш (коҳиш) дар бозори меҳнат дар давра (якчанд сол), ки пеш аз оғози давраи пешгӯӣ буд.

Ҳисоб дар асоси омори расмӣ вилояти Суғди Ҷумҳурии Тоҷикистон бо истифодаи усули мазкур манзараи зеринро ошкор кард (ҷадвали 2).

Агар дар бозори меҳнати вилояти Суғд тамоюлҳои мавҷуда мувофиқи пешгӯӣ боқӣ монад, баризофагии захираи меҳнат дар минтақаи боз ҳам афзоиш меёбад ва роҳи ягонаи ҳалли масъала, чун пешина, муҳоҷирати меҳнатӣ мебошад.

Боз як омил муҳимме, ки ба бозори минтақавии меҳнат таъсир мерасонад, тағйироти сохторӣ дар низоми иқтисодӣ мебошанд. Дар натиҷаи ин тағйири шакл, озодшавии қувваи

корӣ ба амал меояд, ки инчунин сабаби баланд гардидани сатҳи бекорӣ ва афзоиши ташаннуҷи иҷтимоӣ дар бозори меҳнати минтақа мешавад.

Ҷадвали 2. Пеишгуи талабот ва пеишиҳодот дар бозори меҳнати вилояти Суғд

Нишондиханда	2019	2020	2021	2022	2023
Пеишгуи шумораи захираҳои меҳнатӣ, ҳаз.наф.	1634,7	1671,5	1709,1	1747,5	1786,8
Пеишгуи шумораи ҷойҳои холии корӣ дар бозори меҳнат, ҳаз.ҷой	2,287	2,167	2,057	1,947	1,847

Муаллиф аз рӯи додаҳои зерин ҳисоб кардааст: Омори солонаи вилояти Суғд (Маҷмӯи оморӣ). Оҷонсии омили назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар вилояти Суғд, 2019. - С.71 - 80.

Ғайр аз ин, дар иштиғоли аҳоли аз рӯи соҳа низ тағйироти сохторӣ ба амал меояд. Бинобар ин, барои беҳтар фаҳмидани тамоюлҳои ба миёномада, тақсими соҳавии захираҳои меҳнатиро муфассалан баррасӣ кардан лозим аст (ҷадвали 3).

Ҷадвали 3. Тақсими соҳавии захираҳои меҳнати вилояти Суғд

Соҳаи иқтисодиёт	Шумораи одамони машғули кор ҳаз.наф.				
	2014	2015	2016	2017	2018
Кишоварзӣ	220,3	216,2	215,7	217,0	217,5
Саноати кӯҳканӣ	5,5	7,6	6,9	7,6	7,8
Саноати коркард	26,7	23,3	23,1	22,1	22,6
Сохтмон	4,9	4,8	4,6	4,3	5,3
Ҳизматрасонӣ	139,8	145,5	147,4	147,3	148,2

Муаллиф аз рӯи додаҳои зерин ҳисоб кардааст: Омори солонаи вилояти Суғд (Маҷмӯи оморӣ). Оҷонсии омили назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар вилояти Суғд, 2019. - С.73 - 74.

Мутаассифона, тавре ки додаҳои ҷадвали 3 нишон медиҳанд, имрӯзҳо соҳаҳои нисбатан ояндадори таъмини иштиғол - кишоварзӣ ва саноат тамоюли мӯътамади рушдро нишон намедиҳанд. Айни замон, он соҳаҳо босуръат рушд меёбанд, ки иштиғоли доимии кафолатнокро таъмин карда наметавонанд.

Ҳамаи инҳо сабабҳои асосии идома ёфтани муҳочирати фаъолони меҳнати аҳоли аз вилояти Суғд ба кишварҳои хориҷаи дуру наздик мебошанд.

Равандҳои мазкур махсусан ин дар давраи ташаккули давлатҳои пасошӯравӣ зуҳур намуданд. Тағйири сохтори соҳаҳои истеҳсолот ба номутавозинии иқтисодиёт дар буриши соҳавӣ оварда расонид. Дар натиҷа тағйири шакли бозори меҳнат низ ба вуқӯъ пайваст, ки боиси тағйирёбии миқдорӣ ва касбӣ-тахассусии ҳайати қувваи корӣ гардид. Ҳамзамон, хусусигардонии моликият низ сабаби ноустувории бозори меҳнат ва дигаргуншавии сохтори касбӣ-тахассусии қувваи корӣ шуд, зеро фаъолияти корхонаҳо ё тағйир ёфт (таҷдиди соҳаи фаъолият), ё пурра қатъ гардид.

Бӯҳроне, ки пас аз табодули иқтисодиёт ба амал омад, ба афзоиши талабот ба қувваи кории беихтисос ва пастихтисос мусоидат кард ва утаҳаррикии касбии қувваи кориро маҳдуд сохт.

Солҳои охир, дар фазои собиқ Иттифоқи Шӯравӣ, талабот ба кадрҳои тахассусот дошта, алахусус ба коргарони баландихтисос меафзояд. Аммо, ин тамоюл бо имкониятҳои молиявӣ - инноватсионии низомҳои иқтисодии минтақавӣ маҳдуд мегардад ва аз ин рӯ, ин имкон дорад раванди мазкур хеле суст сурат гирад.

Умуман, таъсири муҳоҷират ба бозори меҳнат метавонад дар ду самт баррасӣ шавад: микдорӣ - аз нуктаи назари таъсири он ба микдори воқеии захираҳои меҳнатӣ дар минтақа, ва мувозинатӣ - аз нуктаи назари таъсири он ба вазъи иҷтимоиву иқтисодии мамлакат, умуман ва ба сиёсати давлатии муҳоҷират, хусусан.

Муҳоҷират, баробари механизми барқарор кардани тавозун дар бозори меҳнат будан, инчунин ба баланд бардоштани сатҳи зиндагӣ, вазъи демографӣ ва муҳити иҷтимоӣ дар минтақаҳои дорои захираҳои баризофагии меҳнат мусоидат мекунад. Равандҳои муҳоҷират то андозае ба рушди иҷтимоию иқтисодии ҳам минтақаҳои ирсолкунанда ва ҳам қабулкунанда мусоидат мекунанд.

Дар асоси ин, метавон гуфт, ки муҳоҷират дар маҷмӯъ хусусияти мусбат дорад, аммо рушди мусбати иҷтимоӣ - иқтисодии минтақа, ки ба он равандҳои интенсивии муҳоҷират хос аст, аз самарабахшии идоракунии ин равандҳо ва истифодаи захираҳои инсонӣ дар доираи ҳуди минтақа барои қонеъ кардани талаботи бозори меҳнати минтақа вобаста аст. Дар ин замина, пешбинӣ мешавад, ки сиёсати минтақавии танзими бозори меҳнат бояд ба таъмини иштиғоли аҳоли тавассути мусоидат ба кортаъминкунӣ ва ҳифзи ҳуқуқи манфиатҳои кормандон, инчунин ташаққули пойгоҳҳои мувофиқ ва самарабахши меъёрӣ-ҳуқуқии танзими муносибатҳои меҳнатӣ равона карда шавад. Чунин сиёсат дастгириро аз ҷониби мақомоти марказӣ ва мувофиқаткунони ро ба сиёсати умумидавлатии шуғли аҳоли ва сиёсати муҳоҷиратӣ пешбинӣ менамояд.

Ҳангоми муайян кардани чораҳои сиёсати минтақавии шуғли аҳоли ва тадбирҳо оид ба танзими бозори меҳнат дар минтақаҳои дорои захираҳои баризофагии меҳнат омилҳои мазкурро ба назар гирифтани зарур аст. Бояд дарк кард, ки таъсири ин омилҳо на танҳо дар фарқи микдорӣ дар сатҳи рушди иҷтимоию иқтисодии минтақаҳо, балки дар сатҳҳои зерин низ зоҳир мешаванд:

- вобаста аз мавҷудияти захираҳои дохилӣ дар минтақа барои рафъи ҳолатҳои бӯҳронӣ дар бозори минтақавии меҳнат;
- дар сатҳи рушди инноватсионӣ - технологияи минтақа;
- дар миқёси дастгирии минтақа аз ҷониби мақомоти марказӣ, инчунин дар сатҳи даҳолати онҳо ба сиёсати минтақавии шуғли аҳоли.

Дар ин замина, бо назардошти тамоюлҳо ва миқёси муҳоҷирати меҳнатӣ, инчунин, дорои захираи баризофагии меҳнат будани минтақаи мо, бояд механизми танзими бозори минтақавии меҳнат такмил дода шавад. Ба ин мақсад ба андешаи мо, бояд корҳои зерин иҷро гарданд:

1. Таквият додани ҳамроҳангсозии фаъолияти мақомоти ҳокимияти маҳаллӣ ва мақомоти марказии ҳокимият оид ба танзими бозори минтақавии меҳнат.

2. Ба вучуд овардани механизмҳои иттилоотӣ – таҳлилӣ барои татбиқи сиёсати шуғли аҳоли ва сиёсати муҳоҷирӣ.

Мусоидат кардан ба коҳиши таъйиз дар соҳаи иштиғол, ки дар натиҷаи зиёд шудани пешниҳод нисбат ба талабот дар бозори меҳнат ба вучуд омадааст, тақозои замон аст. Ба ин мақсад пурзӯр намудани назорати риояи қонуни меҳнат аз ҷониби корфармоён, пурзӯр намуда, инчунин қабули санадҳои меъёрие, ки вазъи иштиғоли ҷавонону занон ва аҳолии деҳотро танзим мекунанд, тақозо карда мешавад.

Оид ба дастгирии худистиғол ва рушди хоҷагиҳои ёрирасон чораҳои фаъол андешидан лозим аст.

Асоси амалигардонии чорабиниҳои сиёсати минтақавии шугли аҳоли дар доираи сиёсати сармоягузорӣ замина гузошта мешавад, ки барои татбиқи пурраи он бошад бояд фазои сармоягузорӣ дар минтақа беҳтар карда шавад.

Ҳама чораҳои пешниҳодшуда нигоҳ доштани тавозуни байни манфиатҳои мақомоти марказӣ ва маҳаллиро талаб мекунанд.

Дар хотима объективӣ будани зарурати татбиқи чораҳои танзими давлатии бозори меҳнатро дар шароити баризофагии захираи меҳнатии минтақа қайд кардан лозим аст, зеро механизмҳои бозор наметавонанд ҳалли вазифаҳои дарозмуддати стратегиро ҳам дар соҳаи пешрафту таракқиёти минбаъда ва ҳам дар доираи тайёр намудани кадрҳо ва ҷимояи гурӯҳҳои осебпазири аҳоли таъмин намоянд, ва биноан онҳо наметавонанд сатҳи матлуби адолати иҷтимоиро таъмин кунанд.

Пайнавишт:

1. *Омори ҷарғолони вилояти Суғд (Маҷмуи омори)*. – Хуҷанд: Оҷонсии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар вилояти Суғд, 2019. – 356 с.
1. *Ашмаров И.А. Рынок труда и его особенности в переходной экономике // Научные ведомости Белгородского государственного университета. Серия: Экономика. Информатика. – vol. 11-1. – № 9 (64). –2009. - С. 31-36.*
2. *Бавыкина Е. Н., Гущина С. С., Корецкая Т. В. Качественный анализ рынка труда молодых специалистов // Научно-методический электронный журнал «Концепт». – 2018. – Т. 31. – С. 1446–1450.*
3. *Колмакова И.Д. Социально-экономические особенности регионального рынка труда// Вестник ОГУ. – 2004. – № 2. – С.102-105.*
4. *Мальцева Е.С. Региональный рынок труда и проблема маятниковой трудовой миграции // Вестник Череповецкого государственного университета. – 2012. – № 3, т. 1. – С. 41-44.*
5. *Чернявская О.В. Рынок труда // http://studbooks.net/53981/economica/rynok_truda [Дата обращения: 10.03. 2019].*

Reference Literature:

1. *Statistical Annual of Sughd Viloyat (Statistical Collection) – Khujand: Agency on Statistics under the Auspices of Tajikistan Republic President in Sughd Viloyat. 2019. – 356 pp.*
2. *Ashmarov I. A. Labour Market and its Peculiarities in Transitional Economy // Scientific Tidings of Belgorod State University. Series: Economics. Informatics. VV.1 – 11. – 2009, N9 (64). – pp. 31-36.*
3. *Bavykina Ye. N., Gushchina S. S., Koretskay T. V. Qualitative Analysis of Young Specialists' Labour Market // Scientifico-Methodical Electronic Journal "Concept". 2018. V. 31. – pp. 1446-1450.*
4. *Kolmakova I.D. Social-Economic Peculiarities of Regional Labour Market // OSU Bulletin. – 2004, N2. – pp. 102-105.*
5. *Maltseva Ye. S. Regional Labour Market and the Problem of Pendulum Labour Migration // Bulletin of Cherepovets State University. – 2012, N3. V.1. – pp. 41-44.*
6. *Chernyavskaya O. V. Labour Market // http://studbooks.net/53981/economica/rynok_truda [Дата обращения 10.03. 2019]*